

Hallituksen esitys Eduskunnalle sokerilainsiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kolmivuotinen sokerilaki, jolla luotaisiin edellytykset kotimaiselle sokerintuotannolle nykyisen sokerilain voimassaoloajan päättymisen jälkeen.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi valtion säätelystä siltä osin, kuin se on koskenut viljeltävien sokerijuurikkaiden määrää ja viljelijälle maksettavaa hintaa. Sokerijuurikkaiden hinnasta ja viljelylaajuudesta sopisivat maataloustuottajajärjestöt ja sokeriteollisuus keskenään. Laissa säädettäisiin vuosittain myönnettävien määrärahojen sekä kiteytyvää sokeriki-

loa kohden maksettavien hinnanalennuskorvausten enimmäismäärät. Määrärahalla alennettaisiin kotimaisten sokerijuurikkaiden käytöstä aiheutuva raaka-ainekustannus maailmanmarkkinahintatasolle. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi kunkin vuoden aikana jalostettavaksi toimitetuille juurikkaille perusteet kiteytyvän sokerin määrän laskemiseksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 lukuun ottamatta 4 §:ää, on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sokerintuotannon turvaaminen Suomessa. Lisäksi tavoitteena on vähentää valtion sääntelyä sokerijuurikkaan viljelyssä. Tuottajalle maksettava juurikkaan hinta ja juurikkaan viljelylaajuus määräytyisivät sokerijuurikkaan viljelijöiden ja sokeriteollisuuden välisissä neuvotteluissa. Laatutekijät ja niiden hinnoittelu jäisivät myös tuottajajärjestöjen ja teollisuuden keskenään sovittaviksi.

1.2. Keinot

Valtio myöntäisi vuosittain määrärahan sokerintuotannon tukemiseen, jonka puitteissa elinkeino sopeuttaisi tuotantonsa kansainvälisen kilpailukyvyyn edellyttämälle tasolle.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Voimassa olevan sokerilain (1327/87) tavoitteena on riittävä kotimaisen juurikasraaka-aineen omavaraisuus ottaen huomioon viljelyyn ja teollisuuteen sijoitetut sekä aineelliset että henkiset voimavarat. Lain tavoitteena on lisäksi kilpailuolosuhteiden kehittäminen sokerinvalmistuksessa. Lain nojalla säännellään kotimaassa viljeltävien sokerijuurikkaiden määrää, päätetään sokerijuurikkaiden hinnasta sekä maksetaan kotimaisten sokerijuurikkaiden käytöstä hinnanalennuskorvausta.

2.1.2. Käytäntö

Sokerijuurikkaita on viljelty vuosittain

31 000—32 300 peltohehtaarilla. Sokerijuurikkaan perusmäärä vuoden 1992 sadolle on 860 miljoonaa kiloa. Lain mukaan sokerijuurikkaan hinnan vahvistaa valtioneuvosto. Vahvistaminen tapahtuu kahdessa vaiheessa. Ennakohinta vahvistetaan maaliskuun loppuun mennessä ja lopullinen hinta syyskuun loppuun mennessä. Ennen hinnan vahvistamista valtioneuvosto neuvottelee asiasta maataloustuottajien keskusjärjestöjen ja elintarviketeollisuutta edustavan järjestön kanssa. Valtioneuvoston on vahvistettava sokerijuurikkaan hinta sellaiselle tasolle, että valtion talousarvioon varatulla määrärahalla voidaan alentaa kotimaisten juurikkaan käytöstä aiheutuva raaka-ainekustannus nykyisen suuruinen tulli huomioon ottaen maailmanmarkkinahintatasolle. Sokerijuurikkaan hintaa määrättäessä on otettu huomioon laadun vaikutus.

Voimassa olevassa laissa on määrätty vuoden 1992 sadon enimmäistueksi 248 miljoonaa markkaa. Valtioneuvosto voi päättää syyskuun 1992 loppuun mennessä hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärän alentamisesta raakasokerin maailmanmarkkinahinnan nousun vaikutuksesta. Vertailutasona käytetään maa- ja metsätalousministeriön syyskuun 1991 loppuun mennessä päättämää raakasokerin maailmanmarkkinahintaa. Lain edellyttämä enimmäis-

määrä 248 miljoonaa markkaa vuoden 1992 sadosta maksettavia hinnanalennuskorvauksia varten otetaan vuoden 1993 talousarvioon.

2.2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Valmistelutyössä on kuultu alan etujärjestöjä.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esitystä tehtäessä on otettu huomioon maatilahallituksen toiminnan lakkauttaminen sekä tehtävien siirtäminen maa- ja metsätalousministeriölle 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sokerintuotantoa harjoittaville yhteisöille on maksettu hinnanalennuskorvausta kotimaisten juurikkaiden käytöstä vuosina 1989—1992 seuraavasti.

Sato/budjettivuosi	Juurikasmäärä milj.kg	Hinnanalennuskorvaus milj. mk	Kiteytyvästä sokerista mk/kg
1988/1989	1004,6	199,9	1,99
1989/1990	1056,5	218,4	1,82
1990/1991	1125,4	262,4	2,22
1991/1992	1098,7	247,4	2,24
1992/1993	(TAE 1993)	248,0	

Valtion talousarvioon ehdotetaan varattavaksi hinnanalennuskorvausta varten vuodelle 1994 235 miljoonan markan, vuodelle 1995 228 miljoonan markan ja vuodelle 1996 219 miljoonan markan kiinteä määräraha.

Hinnanalennuskorvauksiin tarvittavat määrärahat katetaan sokerituotteista kannettavalla valmiste-veroilla (sokerivero).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yleiset säännökset.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi lain yleistavoite ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuotteista, joihin lakia sovelletaan.

2 §. *Kiteytyvän sokerin määrän laskeminen.* Ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi vuosittain perusteet kiteytyvän sokerin määrän laskemiseksi.

3 §. *Kotimaisen juurikasraaka-aineen hinta.* Pykälässä säädettäisiin, mitä on pidettävä kotimaisen juurikasraaka-aineen hintana.

4 §. *Raakasokerin kansainvälinen vertailuhinta.* Pykälässä säädettäisiin, mitä on pidettävä raakasokerin maailmanmarkkinahintana. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi syyskuussa 1992 raakasokerin maailmanmarkkinahinnan. Tähän arvoon verrataan vuosittain samalla tavalla määritettyä raakasokerin maailmanmarkkinahintaa.

5 §. *Hinnanalennuskorvaus.* Pykälässä säädettäisiin perusteet hinnanalennuskorvauksen maksamiseksi, hinnanalennuskorvauksen enimmäismääristä sekä raakasokerista kannettavan tullin vaikutuksesta maksettavan korvauksen määrään. Ehdotuksen mukaan hinnanalennuskorvausta voitaisiin maksaa vuoden 1993 sadon osalta enintään 235 miljoonaa markkaa ja enintään 1,75 markkaa kiteytyvältä sokerikilolta, vuoden 1994 sadon osalta enintään 228 miljoonaa markkaa ja enintään 1,68 markkaa kiteytyvältä sokerikilolta ja vuoden 1995 sadon osalta enintään 219 miljoonaa markkaa ja enintään 1,59 markkaa kiteytyvältä sokerikilolta.

Määrärahaa lisättäisiin, jos raakasokerin maailmanmarkkinahinta laskee enemmän kuin 20 prosenttia vuonna 1992 määritetystä maailmanmarkkinahinnasta (kansainvälinen vertailuhinta). Määrärahaa ja vastaavasti kiteytyvää sokerikiloa kohden maksettavaa hinnanalennuskorvausta korotettaisiin samalla prosenttiyksikkömäärällä, jolla maailmanmarkkinahinnan lasku ylittäisi 20 prosenttia.

Maailmanmarkkinahinnan noustessa tukea alennettaisiin vastaavalla tavalla.

Milloin maahan tuotavasta raakasokerista

kannetaan tullia lokakuun 1 päivän ja syyskuun 30 päivän välisenä aikana, vähennetään maksettavan hinnanalennuskorvauksen määrästä tullista sokerikiloa kohti aiheutuva kustannus kerrottuna yhteisön satovuoden aikana vastaanottamista juurikkaista saatavan kiteytyvän sokerin määrällä.

Määrärahaa lisätään silloin, kun raakasokerista kannettavaa tullia alennetaan tai se poistetaan kokonaan. Määrärahat on mitoitettu 0,57 markan tullin mukaisesti raakasokerikilolta. Tullin nostaminen alentaa vastaavasti hinnanalennuskorvaukseen tarvittavaa rahamäärää.

6 §. *Hinnanalennuskorvauksen ottaminen valtion talousarvioon.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi vuosittain valtion talousarvioon otettavista määrärahoista sekä menettelystä hinnanalennuskorvauksen hakemiseksi ja maksamisesta.

7 §. *Hinnanalennuskorvausten hakeminen ja maksaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hinnanalennuskorvauksen hakemisesta ja maksamisesta. Maatilahallituksen lakkauttamisesta johtuen maksatustehtävä ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriölle.

8—11 §. *Teknisiä säännöksiä.* Pykälissä ehdotetaan säädettäväksi yhteisöjen velvollisuuksista, laiminlyönnin seurauksista, sokeriasiain neuvottelukunnasta ja liikesalaisuudesta.

12 §. *Valtuutussäännös.* Tarkemmat määräykset lain täytäntöönpanosta antaisi maa- ja metsätalousministeriö.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Lain 4 § ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992. Voimassaoloajaksi ehdotetaan kolme vuotta. Laki koskisi siten vuosina 1993—1995 kotimaassa viljeltäviä sokerijuurikkaita ja niistä valmistettavaa sokeria.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Sokerilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleiset säännökset

Kotimaisen sokerintuotannon turvaamiseksi maksetaan kotimaisten sokerijuurikkaiden käytöstä hinnanalennuskorvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Sokerilla tarkoitetaan tässä laissa tullitariffin nimikkeisiin 17.01 ja 17.02 kuuluvia sakkarosituotteita, joissa käytetään raaka-aineina tullitariffin nimikkeeseen 12.12 kuuluvaa sokerijuurikasta, nimikkeeseen 17.01 kuuluvaa raakasokeria sekä nimikkeeseen 17.03 kuuluvaa melassia.

2 §

Kiteytyvän sokerin määrän laskeminen

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa kunkin vuoden aikana jalostettavaksi toimituille sokerijuurikkaille perusteet kiteytyvän sokerin määrän laskemiseksi.

3 §

Kotimaisen juurikasraaka-aineen hinta

Kotimaisen juurikasraaka-aineen hintana pidetään maataloustuottajajärjestöjen ja juurikassokeriteollisuuden välisissä neuvotteluissa sovittua hintaa.

4 §

Raakasokerin kansainvälinen vertailuhinta

Raakasokerin kansainvälisenä vertailuhintana lain voimassaoloaikana pidetään maa- ja metsätalousministeriön syyskuussa 1992 vahvistamaa maailmanmarkkinahintaa.

5 §

Hinnanalennuskorvaus

Juurikassokerituotantoa harjoittavalle yhteisölle maksetaan valtion varoista hinnanalennuskorvausta kotimaisten sokerijuurikkaiden käytöstä aiheutuvan raaka-ainekustannuksen alentamiseksi.

Hinnanalennuskorvausta maksetaan vuoden 1993 sadon osalta enintään 235 miljoonaa markkaa ja kiteytyvää sokerikiloa kohti enintään 1,75 markkaa, vuoden 1994 sadon osalta vastaavasti 228 miljoonaa markkaa ja 1,68 markkaa sekä vuoden 1995 sadon osalta 219 miljoonaa markkaa ja 1,59 markkaa. Jos sokerin 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla määritelty maailmanmarkkinahinta on asianomaisen vuoden syyskuussa todettuna alentunut enemmän kuin 20 prosenttia syyskuussa 1992 vahvistettuun raakasokerin kansainväliseen vertailuhintaan verrattuna, korotetaan kysymyksessä olevan vuoden hinnanalennuskorvaukseen myönnetty-

jen varojen kokonaismäärää ja kiteytyvää sokerikiloa kohti maksettavaa hinnanalennuskorvausta sillä prosenttiyksikkömäärällä, jolla hinnanalennus ylittää edellä tarkoitetun raja-arvon. Maailmanmarkkinahinnan kohotessa vastaavasti alennetaan kysymyksessä olevan satovuoden hinnanalennuskorvaukseen myönnettyjen varojen kokonaismäärää ja kiteytyvää sokerikiloa kohti maksettavaa hinnanalennuskorvausta.

Milloin maahan tuotavasta raakasokerista kannetaan tullia lokakuun 1 päivän ja syyskuun 30 päivän välisenä aikana, vähennetään maksettavan hinnanalennuskorvauksen määrästä tullista sokerikiloa kohti aiheutuva kustannus kerrottuna yhteisön vastaanottamista juurikkaista saatavan kiteytyvän sokerin määrällä.

Jos maahan tuotavasta raakasokerista 0,57 markkaa kilolta kannettavaa tullia alennetaan, korotetaan hinnanalennuskorvaukseen vuosittain myönnettävien varojen määrää alennuksen vaikutusta vastaavalla määrällä. Jos mainitun tullin määrää korotetaan, vähennetään tarkoitukseen myönnettyjen varojen määrää vastaavalla määrällä.

6 §

Hinnanalennuskorvausten ottaminen valtion talousarvioon

Tässä laissa tarkoitettujen hinnanalennuskorvausten maksamista varten osoitetaan valtion talousarvioon 235 miljoonaa markkaa vuonna 1994, 228 miljoonaa markkaa vuonna 1995 ja 219 miljoonaa markkaa vuonna 1996.

Jos hinnanalennuskorvauksiin tarvitaan maailmanmarkkinahinnan alentumisen tai maahan tuotavan sokerin tullin alentamisen vuoksi enemmän varoja kuin valtion talousarviossa on tarkoitukseen varattu, otetaan tarvittava lisäys seuraavan vuoden valtion talousarvioon.

7 §

Hinnanalennuskorvausten hakeminen ja maksaminen

Hinnanalennuskorvausta haetaan maa- ja metsätalousministeriöltä, joka huolehtii tässä laissa tarkoitettujen suoritusmaksamisesta. Hakemukseen on liitettävä selvitys yhteisön

vastaanottamista sokerijuurikkaista sekä niistä kiteytyvän sokerin määrästä.

8 §

Yhteisöjen velvollisuudet

Yhteisön on pidettävä sokerijuurikkaiden viljelyrekisteriä ja sellaista kirjanpitoa, josta käy selville viljelysopimusten perusteella ostetut juurikasmäärät, niistä kiteytyvän sokerin määrä sekä hinnat hinnoitteluperusteineen.

Yhteisö on velvollinen esittämään tarkastusta varten kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksen suorittamisessa.

9 §

Laiminlyönnin seuraukset

Jos valtion tukea saava yhteisö kehotuksesta huolimatta laiminlyö 8 §:ssä säädetyt velvollisuudet, voi maa- ja metsätalousministeriö lopettaa valtion tuen maksamisen siitä ajankohdasta lukien, jolloin laiminlyönti on todettu.

Myönnetty tuki peritään takaisin sen mukaan kuin maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetussa laissa (88/71) säädetään.

10 §

Sokeriasiaain neuvottelukunta

Tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden valmistelua varten maa- ja metsätalousministeriö asettaa sokeriasiaain neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on toimia maa- ja metsätalousministeriön apuna sokerin tuotantoa ja markkinointia koskevissa asioissa sekä seurata sokerin hintakehitystä. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, valtiovarainministeriö, kilpailuvirasto, maataloustuottajain keskusjärjestöt, elintarviketeollisuutta edustava järjestö sekä sokeria valmistavat yhteisöt.

11 §

Liikesalaisuus

Liikesalaisuudeksi katsottavaa tietoa, joka on saatu tämän lain nojalla, ei saa käyttää yksityiseksi hyödyksi eikä kertoa sivullisille.

12 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat määräykset tämän lain täytän-

töönpanosta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

kuuta 1993 lukuun ottamatta 4 §:ää, joka tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992. Laki koskee vuosina 1993—1995 kotimaassa viljeltäviä sokerijuurikkaita ja niistä valmistettavaa soke-
ria.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ole Norrback*